

Gent | Joaquim Noguero | Actualitzat el 10/01/2024 a les 10:09

Feliu Formosa, savi, poeta i ?teatreru'

«Som teatrerus». Amb aquesta gràcia i aquest deix popular, amb aquest saleru amb què la seva filla Ester es muntava un cabaret, ho deia així el poeta Feliu Formosa (Sabadell, 1934) el passat 12 de desembre a l'Espai Òmnium.

Joan Closas

«Som teatrerus» tant feia referència a ell mateix com al nostre conciutadà Lluís Calderer (Manresa, 1944), de qui Formosa presentava el llibre *A l'ombra del faroner* (L'Albí, 2023), davant de la gent que omplia la sala del carrer Sobrerroca. Fer teatre és donar cos a les paraules, tornar-nos els mots de casa, reconvertits en gest i cosa de tot(e)s, en vida entesa com la millor via perquè el que designen perduri. La literatura lluita contra el temps. *Essència del temps* es titulava el primer llibre de poesia de Calderer, amb la paraula com a clau del temps contra el temps. *El temps sofert* (Cossetània, 2023) es titula l'últim poemari de Feliu Formosa, amb aquest vibrant «sofert», que vol dir viscut, passat, patit, però també resistent, que té aguant i acara així aquest temps que ens travessa, que és la vida. Formosa coneixia Calderer des del temps d'Art Viu, a mitjan anys seixanta, quan el Lluís va muntar un text seu. L'escena els va ajuntar sempre, i el teatre és «quan el temps es fa espai», en paraules d'un altre amic de tots dos, Ricard Salvat. Quina gran veu que han tingut!, dit tant en sentit metafòric com literal: veu de mestre, veu projectada, serena, pausada, amb pes propi, matèrica, portadora de saviesa, conductora de sentit, filla de l'aula i de la vivor de l'escena, cinta portadora dels textos, llegits amb intenció i dits amb mil i un ressons. Això els fa

poetes. I de mirada lateral, pròpia, desacomplexadament crítica. A Manresa, Formosa ens presentava el llibre de textos crítics del Lluís, però ell mateix n'acaba de treure un de similar: *El gest i la paraula. Assaig 1969-2001* (Viena, 2023). Els uneixen molts fils. Tant Calderer com Formosa són, per exemple, el tipus de «sabio catalán» que l'editor Jaume Huch reivindicava en obrir l'acte, tot recordant paraules que el Nobel colombià Gabriel García Márquez havia dedicat a Ramon Vinyes; és a dir, escriptors que han llegit molt i tenen les lectures prou ben assimilades per parlar de tu a tu amb les grans veus de tots els temps. Perifèrics, alhora, respecte del *mainstream* barceloní. Poetes conscients, armats també del crític amb sensibilitat, dins una tradició catalana que els entronca amb Carles Riba i Marià Manent o, més cap aquí, amb Gabriel Ferrater i Pere Gimferrer. Traductors, directors d'escena, mestres. Vides paral·leles, diria Plutarc. Clàssics contemporanis. Només cal llegir el poema *Als qui vindran*, de Bertold Brecht, traduït per Feliu Formosa, i sabrem el molt que els devem.